

174

U S T A W A

z dnia 7 kwietnia 1949 r.

o pokrywaniu opłat w szpitalach, będących zakładami społecznymi służby zdrowia.

Art. 1. 1. Na pokrycie kosztów leczenia w szpitalach, będących społecznymi zakładami służby zdrowia, pobiera się opłaty w wysokości, ustalonej na podstawie art. 17 ust. 2 lub 3 ustawy z dnia 28 października 1948 r. o zakładach społecznych służby zdrowia i planowej gospodarce w służbie zdrowia (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 434).

2. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się również do izb porodowych, istniejących poza szpitalami.

Art. 2. 1. Zarząd szpitala ma prawo pobierać zaliczki na poczet należnych opłat za okres, nie przekraczający czternastu dni.

2. Nieuiszczenie zaliczki nie może być powodem odmowy przyjęcia chorego, ani powodem wypisania go ze szpitala, jeśli chory znajduje się w stanie, zagrażającym utratą życia lub kalectwem.

Art. 3. Opłaty ponosi leczony, jeżeli niniejsza ustawa lub inne przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 4. 1. Opłaty za leczenie chorych:

1) którzy trwale nie posiadają dostatecznych środków do zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych i ze względu na wiek, bądź stan zdrowia są niezdolni do pracy zarobkowej całkowicie albo w stopniu, uniemożliwiającym zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych,

2) którzy przejściowo nie posiadają dostatecznych środków do zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych z powodu czasowej niemożności uzyskania zatrudnienia, mimo zarejestrowania się we właściwym urzędzie zatrudnienia,

— ponoszą osoby, na których ciąży obowiązek alimentarny z mocy prawa cywilnego, jeżeli obowiązek ten nie ciąży na innych osobach lub instytucjach z mocy niniejszej ustawy lub szczególnych przepisów prawnych.

2. Warunek rejestracji we właściwym urzędzie zatrudnienia nie odnosi się do osób, które nie zarejestrowały się z powodu stanu zdrowia.

Art. 5. 1. W braku osób, obowiązanych w myśl art. 4 do uiszczenia opłat — opłaty te za osoby, wymienione w pkt 1) i 2) poprzedzającego artykułu pokrywają powiatowe związki samorządowe oraz gminy miejskie i wiejskie, w których leczony ma prawo do opieki społecznej w myśl ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726) z późniejszymi zmianami w sposób następujący:

- 1) gmina m. st. Warszawy i m. Łodzi oraz gminy miejskie miast wydzielonych — w całości,
- 2) gminy miejskie miast nie wydzielonych i gminy wiejskie — 30% opłat,
- 3) właściwe terytorialnie dla gmin, wymienionych pod pkt 2), powiatowe związki samorządowe — 70% opłat.

2. W przypadkach, przewidzianych w ust. 1 pkt 2) i 3), powiatowy związek samorządowy wpłaca szpitalom całość opłat; właściwa gmina obowiązana jest jednak zwrócić powiatowemu związkowi samorządowemu przypadającą na nią część opłat.

3. W przypadkach, przewidzianych w ust. 1, opłaty za osoby, które nie mają prawa do opieki społecznej w żadnej gminie, pokrywa Skarb Państwa.

Art. 6. 1. Od opłat szpitalnych zwolnione są osoby,

prowadzące gospodarstwo rolne, a nie posiadające majątku, podlegającego podatkowi od nieruchomości, ani dochodów lub dodatkowych zajęć, podlegających podatkowi obrotowemu bądź dochodowemu, jeżeli przychód szacunkowy z ich gospodarstwa nie przekracza 10 q rocznie.

2. Ulgowe opłaty ponoszą osoby, wymienione w ust. 1, jeżeli przychód z ich gospodarstwa jest wyższy niż 10 q rocznie, a nie przekracza 100 q rocznie. Wysokość opłat ulgowych ustala się w zależności od szacunkowego przychodu rocznego z gospodarstw w sposób następujący:

- 1) przy przychodzie ponad 10 q do 30 q żyta — 30% opłaty szpitalnej, ustalonej dla szpitali powiatowych,
- 2) przy przychodzie ponad 30 q do 60 q żyta — 60% opłaty szpitalnej, ustalonej dla szpitali powiatowych,
- 3) przy przychodzie ponad 60 q do 100 q żyta — 85% opłaty szpitalnej, ustalonej dla szpitali powiatowych.

3. Członkowie spółdzielni rolniczo-produkcyjnych, nie podlegający ubezpieczeniu społecznemu, ponoszą opłaty ulgowe za leczenie w szpitalach w wysokości 20% opłaty szpitalnej, ustalonej dla szpitali powiatowych.

4. Zwolnienia bądź ulgi, przewidziane w ust. 1-3, przysługują również członkom rodzin osób, wymienionych w ust. 1-3, pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu. Za członków rodzin uważa się:

- 1) małżonka, 2) rodziców, 3) rodziców współmałżonka,
- 4) dzieci (mażeńskie i pozamażeńskie, przysposobione, pasierbów) w wieku do lat 18, a jeżeli pobierają naukę w szkołach publicznych lub w rzemiośle — w wieku do lat 24. Na równi z dziećmi traktuje się sieroty po ofiarach wojny, pozostające na wychowaniu osób, uprawnionych do zwolnień i ulg.

Art. 7. 1. Opłaty za leczenie osób, wymienionych w art. 6 ust. 1, pokrywa się według zasad, określonych w art. 4 i 5 ust. 1 i 2.

2. W przypadkach, gdy leczonemu przysługuje opłata ulgowa (art. 6) — dopłatę do pełnej stawki, ustalonej dla szpitali powiatowych, pokrywają powiatowe związki samorządowe oraz te gminy, na obszarze których leży gospodarstwo rolne leczonego lub gospodarstwo osoby, utrzymującej leczonego:

- 1) gmina m. st. Warszawy, m. Łodzi i gminy miast wydzielonych pokrywają tę dopłatę w całości,
- 2) gminy miast nie wydzielonych z powiatu i gminy wiejskie — pokrywają 15% pełnej opłaty, ustalonej dla szpitali powiatowych, a powiatowy związek samorządowy pokrywa pozostałą część dopłaty.

3. W przypadkach, przewidzianych w ust. 2 pkt 2), powiatowy związek samorządowy wpłaca szpitalom całą dopłatę; właściwa gmina obowiązana jest jednak zwrócić powiatowemu związkowi samorządowemu przypadającą na nią część opłat.

4. W razie konieczności leczenia osób, o których mowa w art. 6, w szpitalach — w których są ustalone wyższe opłaty za leczenie, niż opłaty w szpitalach powiatowych — obowiązek dopłaty do pełnej stawki wyższych opłat ciąży na Skarbie Państwa.

Art. 8. 1. Ministrowie Administracji Publicznej i Zdrowia mogą w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu i właściwymi ministrami oraz za zgodą Rady Państwa udzielać ulg w opłatach szpitalnych dla rybaków morskich i rzemieślników na obszarze całego Państwa bądź na tych obszarach, na których jest to gospodarczo szczególnie uzasadnione, określać warunki przyznawania tych ulg, ich wysokość dla poszczególnych typów szpitali, obszary, na których będą stosowane, oraz zasady pokrywania dopłat.

2. Rozporządzenie to może określić także ulgi dla członków rodzin wymienionych rzemieślników i rybaków morskich, pozostających na ich wyłącznym utrzymaniu.

Art. 9. 1. Skarb Państwa pokrywa opłaty szpitalne za osoby:

- 1) uprawnione do leczenia na koszt Skarbu Państwa z mocy przepisów szczególnych oraz
- 2) chore umysłowo, które utraciły uprawnienie do pomocy leczniczej ze strony ubezpieczalni społecznej wskutek upływu ustawowego okresu po ustaniu stosunku pracy.

2. Ponadto Skarb Państwa w braku osób, obowiązanych do pokrywania opłat z tytułu obowiązków alimentarnych — pokrywa w całości opłaty za leczenie osób wymienionych w art. 4 i 6 oraz uprawnionych do opłat ulgowych (art. 6 i 8), jeżeli:

- 1) podlegają leczeniu przymusowemu w przypadkach chorób zakaźnych oraz chorób społecznych,
- 2) są umieszczone w szpitalach psychiatrycznych jako chore umysłowo, a nie są objęte przepisem ust. 1 pkt 2),
- 3) są umieszczone w szpitalach na mocy postanowień władz sądowych i prokuratorskich.

Art. 10. Zarząd gminy miejsca zamieszkania leczonogo, a w razie nieustalenia jego — zarząd gminy ostatniego pobytu leczonogo ustala niemożność pokrycia opłat szpitalnych (art. 4) oraz istnienie okoliczności, uzasadniających zastosowanie zwolnień i ulg (art. 6 i 8).

Art. 11. 1. Zaległe opłaty szpitalne podlegają przymusowemu ściągnięciu w trybie przepisów o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych. Wyjątek stanowią należności od rodzeństwa osoby leczonogiej; takie należności mogą być dochodzone tylko na drodze sądowej.

2. Prawa wierzyciela przysługują zarówno instytucji, utrzymującej szpital, jak i zarządowi szpitala.

3. Tytułem wykonawczym przy wykonywaniu egzekucji administracyjnej jest wykaz zaległych opłat szpitalnych lub orzeczenie właściwej władzy (art. 17 ust. 2).

4. Za zaległe opłaty uważa się opłaty nie uiszczone w terminie dni czterdziestu po dniu doręczenia wezwania do ich uiszczenia.

Art. 12. 1. Opłaty szpitalne nieściągalne w trybie, wskazanym w art. 11, pokrywają na zasadach, określonych w art. 5 — związki samorządu terytorialnego albo Skarb Państwa.

2. W gospodarczo uzasadnionych lub zasługujących na szczególne uwzględnienie przypadkach należności z tytułu zaległych opłat mogą być w stosunku do zobowiązanego w całości lub części umorzono i przejęte przez Skarb Państwa, związki samorządu terytorialnego lub instytucje utrzymujące dany szpital.

3. Rozporządzenie Ministrów: Administracji Publicznej i Zdrowia ustali zasady umarzania i pokrywania należności, wymienionych w ust. 2, oraz określi władze, właściwe do orzekania w tym zakresie. Rozporządzenie

to w zakresie, dotyczącym opłat należnych od osób, wymienionych w art. 6 — wydane zostanie w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 13. Skarbowi Państwa oraz związkom samorządu terytorialnego przysługuje prawo dochodzenia zwrotu opłat szpitalnych od osób, obowiązanych do ich pokrycia w myśl przepisów niniejszej ustawy.

Art. 14. Prawo dochodzenia opłat szpitalnych, podlegających egzekucji w trybie administracyjnym od osób leczonych bądź innych osób z wyjątkiem osób prawnych prawa publicznego — ulega przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, następującego po roku, w którym powstała zaległość. Co do biegu przedawnienia stosuje się odpowiednio przepisy, dotyczące zobowiązań podatkowych.

Art. 15. Czynności organów wykonawczych miast nie wydzielonych i gmin wiejskich, wynikające z niniejszej ustawy oraz przepisów, wydanych na jej podstawie, podlegają nadzorowi służbowemu starostów powiatowych, czynności zaś organów wykonawczych miast wydzielonych — nadzorowi służbowemu wojewodów, a w m. st. Warszawie i w m. Łodzi — nadzorowi Ministra Administracji Publicznej.

Art. 16. Władze państwowe, samorządowe oraz osoby prawne i fizyczne obowiązane są do bezpłatnego udzielania informacji, dotyczących osób leczonych oraz osób, obowiązanych do pokrywania opłat szpitalnych — zarządom szpitali i organom, prowadzącym dochodzenia.

Art. 17. Upoważnia się Ministrów Administracji Publicznej i Zdrowia do normowania w drodze rozporządzeń:

- 1) sposobu ustalania okoliczności, stwierdzających trwałe lub przejściowe braki dostatecznych środków zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych (art. 4 ust. 1),
- 2) właściwości władz, powołanych do rozstrzygania sporów, powstałych w związku z wykazami zaległych opłat szpitalnych (rachunkami szpitali) i do orzekania o obowiązku pokrywania tych opłat oraz trybu postępowania w tych sprawach (art. 11 ust. 3 i 4),
- 3) postępowania zarządów szpitali oraz utrzymujących je instytucji w sprawie zabezpieczenia pokrycia opłat szpitalnych,
- 4) sposobu ustalania przez organy gminne faktu niemożności pokrycia opłat oraz prawa do zwolnień i ulg (art. 10).

Art. 18. 1. Przepisy art. 9 ust. 1 pkt 2) i ust. 2 pkt 2) — jeżeli ten ostatni przepis nie odnosi się do osób, wymienionych w art. 6 ust. 1 i 3 — będą obowiązywały od dnia 1 stycznia 1950 r.

2. W czasie do dnia 31 grudnia 1949 r. osoby określone w art. 6 ust. 2 oraz członkowie ich rodzin (art. 6 ust. 4) — ponoszą ulgowe opłaty w szpitalach psychiatrycznych w zależności od szacunkowego przychodu rocznego ich gospodarstw w sposób następujący:

- 1) przy przychodzie ponad 10q do 30q żyta — 5% opłaty szpitalnej,
- 2) przy przychodzie ponad 30 q do 60 q żyta — 10% opłaty szpitalnej,
- 3) przy przychodzie ponad 60q do 100q żyta — 16% opłaty szpitalnej.

3. Dopłate, należną z tytułu zastosowania ulg, przewidzianych w myśl ust. 2, pokrywają: 1) gminy wiejskie i miejskie, na których obszarze położone jest gospodarstwo rolne leczonogiej osoby, na której utrzymaniu leczony pozostaje — w wysokości 44% opłaty szpitalnej, 2) Skarb Państwa — w pozostałej wysokości.

Art. 19. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy, sprzeczne z niniejszą ustawą, a w szczególności art. 11 i 32-34 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1923 r. o zakładach leczniczych (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 382) oraz przepis art. 18 ust. 1 lit. b) ustawy z dnia 21 lutego 1935 r. o zapobieganiu chorobom zakaźnym i ich zwalczaniu (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 198).

Art. 20. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Administracji Publicznej i Zdrowia w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 21. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Administracji Publicznej: *Wł. Wołski*

Minister Zdrowia: *T. Michejda*

Minister Skarbu: *K. Dąbrowski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *K. Rusinek*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Dąb-Kociol*

175

U S T A W A

z dnia 7 kwietnia 1949 r.

o przekazaniu Ministrowi Oświaty zakresu działania Ministra Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie opieki społecznej nad dziećmi i młodzieżą.

Art. 1. Zakres działania i uprawnienia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, dotyczące spraw opieki społecznej nad dziećmi i młodzieżą od lat trzech do osiemnastu włącznie, przechodzą na Ministra Oświaty, w szczególności zaś przewidziane w następujących ustawach i rozporządzeniach:

- 1) w ustawie z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr 92, poz. 726, z 1924 r. Nr 56, poz. 576, z 1932 r. Nr 94, poz. 803, z 1934 r. Nr 110, poz. 976 i z 1947 r. Nr 65, poz. 389);
- 2) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 czerwca 1924 r. w sprawie wykonywania opieki społecznej nad obywatelami polskimi, którzy w żadnej gminie Rzeczypospolitej Polskiej nie mają prawa do opieki trwałej, oraz ponoszenia wynikających stąd kosztów (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr 56, poz. 576 i z 1947 r. Nr 65, poz. 389);
- 3) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o rozgraniczeniu obowiązków opiekuńczych związków komunalnych (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 232);
- 4) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o budowie i utrzymaniu wojewódzkich zakładów opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 56);
- 5) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr 40, poz. 354 i z 1928 r. Nr 38, poz. 359);
- 6) w ustawie z dnia 6 maja 1920 r. w sprawie publicznej opieki nad kalekami (Zb. u. prusk. str. 280);
- 7) w ustawie z dnia 2 lipca 1900 r. o opiekuńczym wychowaniu nieletnich (Zb. u. prusk. str. 264) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektó-

rych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Art. 2. Uprawnienia i obowiązki władz administracji ogólnej I i II instancji w zakresie opieki społecznej, przewidziane w ustawach i rozporządzeniach, wymienionych w art. 1 niniejszej ustawy, przechodzą w sprawach, dotyczących opieki społecznej nad dziećmi i młodzieżą od lat trzech do osiemnastu włącznie, na władze szkolne (inspektoraty szkolne, kuratoria okręgów szkolnych).

Art. 3. Z zakresu działania Rady Opieki Społecznej przy Ministrze Pracy i Opieki Społecznej wyłącza się sprawy opieki społecznej nad dziećmi i młodzieżą w wieku od lat trzech do osiemnastu.

Art. 4. Minister Pracy i Opieki Społecznej może w drodze rozporządzenia w porozumieniu z Ministrem Oświaty przekazać mu swoje uprawnienia, dotyczące spraw opieki społecznej nad dziećmi poniżej ukończonych lat trzech.

Art. 5. 1. Ustawa niniejsza nie narusza uprawnień Ministra Zdrowia w zakresie spraw zdrowia, związanych z rozwojem dzieci i młodzieży, jak również w zakresie organizacji, prowadzenia i nadzoru nad zakładami leczniczymi i leczniczo-wychowawczymi.

2. Nadzór nad nauczaniem i wychowaniem w zakładach, wymienionych w ust. 1, należy do Ministra Oświaty.

Art. 6. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Oświaty i Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Oświaty: *St. Skrzeszewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *K. Rusinek*

176

U S T A W A

z dnia 7 kwietnia 1949 r.

o podwyższeniu i zmianie przeznaczenia grzywien nakładanych przez sądy dyscyplinarne izb lekarskich, lekarzsko-dentystycznych i aptekarskich.

Art. 1. W wymienionych niżej przepisach wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 21 ust. (2) ustawy z dnia 15 marca 1934 r.

o izbach lekarskich (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 275) w zdaniu pierwszym kwotę: „500 zł“ zastępuje się kwotą: „500.000 zł“, a zdaniu drugiemu nadaje się brzmienie: